

emoții: discursul vibrant și luminos al lui Liviu Ciulei, laureatul Premiului de Excelență, și mica scenetă compusă și jucată cu înfinită artă de Radu Beligan când a înmănat vechiului său partener, Ion Lucian, Premiul pentru întreaga activitate. Oaspeții caselor noastre, Sergiu Cioiu din Canada și Dinu Ianculescu din Germania, au oferit momente de poezie combinată cu

haz de necaz, conform rețetei *made in Romania*. Merită citată poanta lui Dinu Ianculescu: „Un emigrant este cel care a pierdut totul, în afara accentului”. Principesa Margareta, impunătoare și elegantă, a decernat premiul de dramaturgie unei piese cu parfum de Internet: www.nonstop.ro de Alina Nelega.

În decorul foarte bine gândit de arh.

Theodora Dinulescu, a evoluat la percuție, fluier și țambal un grup de artiști de mare talent, între care Marius Mihalache și Ovidiu Lipan-Țândărică, faimos de pe timpul formației Phoenix. Cu toții – premiați, nominalizați, neglijați și asistanți – am plecat acasă simțindu-ne mai importanți.

Adrian Mihalache

Scenariu: călătorii teatrale

Timișoara

„Tinerii

nu vor să fie mari“

Cornel Ungureanu:

Ce v-a determinat să preluați conducerea Teatrului Național, într-o perioadă în care acesta nu avea o situație dintre cele mai roz?

Drumul meu de acasă către revista „Orizont” trecea prin fața teatrului, așa că se întâmpla adesea să-mi cadă privirile pe câte un panou uriaș pe care scria: **Napoleon era fată**. Începuse să-mi fie rușine că trăiesc într-un oraș frumos ca Timișoara, dar în al cărui Teatru Național se jucau asemenea spectacole. Am apelat la o seamă de prieteni (printre alții, la Ovidiu Iuliu Moldovan și la Nicki Wolcz), rugându-i să preia conducerea teatrului. Nu voiau sau nu puteau. Între timp, apăruseră unele dintre cele mai stupide variante de posibili directori. Așa că m-am aruncat în această aventură în disperare de cauză și având promisiunea, din partea aceluiași prieten, că mă vor ajuta. M-am prezentat la concurs cu un proiect de reorganizare a teatrului. Dacă încercarea mea s-ar fi bucurat și de sprijinul (promis) al prietenilor, ar fi fost grozav.

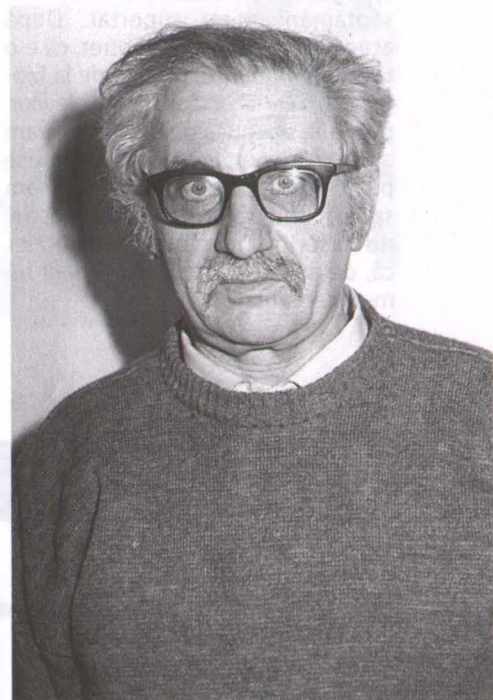
N-ați preluat conducerea unui teatru fără probleme. În plus, sunteți antrenat și în alte activități, aveți și alte proiecte de dus la capăt... sunteți în conducerea unei importante reviste timișorene, sunteți profesor universitar, vă îngrijiți de bunul mers al unei fundații (A treia Europă), conduceți filiala

timișoreană a Uniunii Scriitorilor. Veți putea să le faceți pe toate?

Imposibil. Probabil că, în curând, va veni și sezonul demisiilor. Nu știu încă dacă voi demisiona de la teatru sau de la Filiala Scriitorilor (de la Universitate și de la fundație - sigur nu). Există și cărți pe cale de apariție de care trebuie să am grijă, unele având o importanță fundamentală: „Mitteleuropa periferiilor”, care încearcă schițarea unei altfel de Europe Centrale și de Sud-Est, apoi o **Istorie a literaturii române din secolul al XX-lea**, care trebuie încheiată, apoi teza mea de doctorat despre V. Voiculescu, pe care trebuie să o actualizez ca s-o pot tipări. Sunt, așadar, niște lucruri ce trebuie isprăvite.

V-am întrebat tocmai pentru că știu că aceia care-și asumă responsabilitatea conducerii unui teatru rămân cu prea puțin timp pentru alte activități...

Riguros exact. Necazurile care s-au adăugat în ceea ce mă privește sunt provocate de încrederea mea nelimitată în niște oameni pe care i-am cunoscut cu mult timp în urmă. Speram cu înconștientă adolescență în capacitatea lui Alexa Visarion de a monta la Timișoara **Livada de vișini**, mai ales că tot el pusese aici, în urmă cu treisprezece ani, **Trei surori**. Cunoștea scena, cunoștea, în mare parte, trupa. Am discutat cu el, am schimbat idei. Viziunea lui asupra

spectacolului mi s-a părut magnifică. Mai exista și un proiect cu **Revoluția oarbă** de Leonid Arcade. Ambele premiere ar fi trebuit să aibă loc în septembrie 2000. **Revoluția...** a ieșit, de bine, de rău, **Livada...**, însă, a fost abandonată și preluată, mai apoi, de către Sabin Popescu, care a scos-o cumva la capăt.

Nu credeți că ideea unui concurs de proiecte regizorale, organizat ri-

guros, pe baza unor caiete de regie, ar fi binevenită?

Poate că da. Dar socotesc că tot teatrul românesc se află, din păcate, într-o fază himerică. Totul se petrece ca acum zece ani. Încrederea noastră în regizori și în actori e nelimitată. Mai mult, în provincie - și Timișoara nu face excepție - lucrurile merg și mai anapoda. Trupele nu mai au antrenament. Asta m-a determinat să-i oblig pe actori să vină la antrenamente fizice, la antrenamente vocale. Și nu doar atât. Am convenit cu doamna Sanda Manu ca o dată la două luni să vină aici pentru a face cu ei exerciții în vederea unei bune așezări profesionale.

Dar actorii sunt de acord să redevină studenți?

(Zâmbește.) Primul lucru pe care l-am făcut după ce am venit în teatru a fost fixarea dimineții de marți pentru un curs de cultură generală. Și am făcut un plan de lecții care mie mi se părea fermecător. Doream să începem cu Eschil, Sofocle, Euripide, să ajungem la Nietzsche... Vreo trei săptămâni m-au suportat. După aceea mi s-a transmis, discret, că e o revoluție în teatru, pornită de la faptul că ei nu mai aveau vârsta elevilor, pentru a se apuca de învățat. Aveam atâtea pe cap încât îmi dispăruse până și simțul umorului, așa că le-am spus: „Când o să vreți să facem astfel de cursuri, să mă căutați!” Bineînțeles că, de atunci și până azi, nimeni nu m-a mai căutat.

În afara acestor antrenamente absolut necesare, ce proiecte mai aveți?

Încă mai aștept ajutorul unor prieteni. Am vorbit cu Nicki Wolcz, care mi-a promis că va fi aici la mijlocul lui mai. Va face un atelier cu actorii noștri, după care va pune un spectacol. Poate chiar Păsările de Aristofan, pe care l-a făcut, în urmă cu zece ani, la Naționalul bucureștean.

Cum v-au primit actorii? Faptul că sunteți o importantă personalitate culturală i-a impresionat în vreun fel?

Suspiciunea colectivului nu s-a stins, din păcate, o dată cu dispariția dimineților de marți. Regizorii sunt circumspecți la orice idee care vine din afară. Am încercat să-l influențez pe Ioan-Ardeal Ieremia în a găsi altă cheie pentru spectacolul său cu **Pastramă trufanda**. „Sigur, sigur” - îmi spunea la fiecare sugestie, dar premiera arăta exact așa cum fusese înainte de a sta noi de vorbă. La fel s-a întâmplat și cu Mihaela Lichiar-dopol (cu spectacolul **Nu departe de Yggdrasil**). Sugestiile mele se pierd fără vreun ecou. Le-am spus actorilor: „Frații mei, faceți-vă propriile voastre spectacole. Cu poezii, cu fragmente din piese. Putem merge în școli cu reprezentării de treizeci de minute”. „Da”, au zis toți. Dar singurul recital rezultat din această idee a fost **Cum să avem martori**.

Faptul că sunteți pedagog nu vă

ajută să-i convingeți de necesitatea unor astfel de lucruri?

Lucrul cel mai îngrijorător mi se pare faptul că cei tineri nu vor să fie mari, nu aspiră să devină vedete. Le convine statutul de funcționari dramatici. Există câteodată un fel de revoltă care, însă, se rezumă de cele mai multe ori la întrebarea „De ce nu joc eu cutare rol?” În rest, e numai lipsă de chef, plictiseală, apatie. Pe vremea când am mai lucrat eu în teatru, a fi actor echivala cu a fi un mic zeu local. Se putea muri pentru un rol, se putea muri jucându-l... N-aveau importanță banii. După două săptămâni nu mai aveam o lețcaie și ori ne hrănea Horia Georgescu cu o fasole extraordinară gătită de el, ori mâncam câte un măr pe zi. Asta nu ne împiedica însă să iubim teatrul și să fim fericiți.

Care ar fi cauza acestei schimbări de mentalitate?

Banalizarea tuturor valorilor culturale și lipsa unei combustii interioare.

Doriți să deschideți și o sală studio. Credeți că aceasta va putea deveni un stimulent pentru ei?

Doar pentru cei foarte puțini care mai doresc să fie buni, să fie performanți, pentru cei care au imaginație, pentru cei legați cu adevărat de actul creației. N-am de gând să aduc la Studio doar actori. Vor fi prezenți aici și muzicieni, și dansatori. Va fi o continuă fierbere. Așa cred. Așa sper.

Marinela Țepuș

Dușmanul extern, dușmanul intern

Fiecare teatru are dușmani din afara sa și dușmani dinăuntru său, cărora le stă în obicei să-și dea mâna între ei; și nu știu cum se face că, în spațiul nostru geografic, în clima noastră atât de temperată, relele sunt mai cooperante și mai solide decât binele (oare nu este semnificativ faptul că răul are plural, iar binele, nu?). Principalul dușman din afară este timpul, timpul care

trece inexorabil și consumă, uzează, erodează, timpul, cu suita lui de inerții, conservatorisme, blazări, evoluții, involuții și revoluții, fluxuri și refluxuri ce aduc năvală de public sau golirea sălilor, scârțâituri de scaune și de uși, crăpături în pereți, căderi de stucaturi, pensionări, transferuri și dispariții definitive. Teatrul Național din Timișoara a cunoscut din plin, poate mai mult decât alte

mari teatre, urma grea a trecerii timpului, în repertoriul subțiat, în lipsa unor regizori constructori de programe și de trupe, în răirea elitelor artistice, în ezitățile manageriale, în declinul festivalurilor de dramaturgie românească pe care le organizează (până la a transforma ultimul festival de dramaturgie într-un festival de dramatizări) și, în cele din urmă, în oboseala publicului. S-au văzut toate